

Večer zšeřivání, průzračna vzduchu, hloubi nebes; splynulých shluků; stínů, mnohostí, hluků; prostorů nekonečně rozlehlých; snad večer...

Protože v neladu jevů, mezi veškerým trváním a bytím, ve zdání věcí, jež se počínají a rodí, jsem povstal já, já jako druzí, druhým odlišný, druhým podobný, týž svého druhu i samojediný v nekonečných možnostech bytí; a hned se místo a čas jeví zřejměji; je to dnes; je to zde; hodina, jež právě odbíjí; a život kolem mne; hodina, místo, dubnový večer, Paříž, jasný zšeřelý večer, jednotvárný šum, bílé domy, listoví stínů; vlahý podvečer a radost kýmsi být, jít; ulice a shluky a nebe, průzračná rozloha vzduchu; Paříž kolem zpívá a opar viditelných věcí tvoří přiléhavý rámec myšlenky.

...Hodina odbila; šest hodin, hodina, na niž jsem čekal. Tady je dům, do nějž vstoupím, kde se s někým setkám; dům, vestibul; jdu. Večer už se nachyluje; vzduch je dobrý; ve vzduchu je něco radostného. Schodiště; první stupně. Co když náhodou odešel dřív? to se někdy stává; chtěl bych mu přece vypovědět celý svůj dnešní den. Odpočívadlo v prvním patře; široké, světlé schodiště; okna. Svěřil jsem se mu, milému příteli, s příběhem své lásky. Tentokrát mě čeká krásný večer! Konečně se mi nebude posmívat. Dnes bude slastný večer! Proč je koberec na

schodech tady v tom koutě přehnutý? je z toho šedivá skvrna v souvislé červení, v červení, která stoupá schod za schodem. Druhé poschodí; dveře vpravo; „Pracovna“. Jen jestli už neodešel; kde bych ho sháněl? a co, šel bych na bulvár. Tak honem. Pracovna. Kdepak je Lucien Chavainne? Veliká místnost a židle seřazené do kruhu. Tady je, skloněn nad stolem; už je v plášti a v klobouku; ve spěchu rovná advokátské papíry spolu s nějakým písařem. V pozadí knihovna, řady modrých desek, stužky na uzel. Stanu na prahu. Předem se těším, až budu vypravovat svůj příběh. Lucien Chavainne zvedá hlavu; spatří mě; dobrý den.

„Vítám vás. Jdete zrovna vhod; končíme přece v šest. Počkáte na mne? Půjdu s vámi.“

„Dobře.“

Okno je otevřeno; za ním šedivý dvůr, plno světla; vysoké šedé zdi, zjasněné krásným dnem; šťastný den. Léa byla tak milá, když mi řekla: Uvidíme se večer... S tímž hezkým, dovádivým úsměvem jako přede dvěma měsíci. Naproti v okně služka; dívá se; teď se červená; proč? Pak mizí.

„Už jdu.“

To je Lucien Chavainne; s hůlčičkou; otvírá dveře; vycházíme; sestupujeme spolu po schodech. On:

„Jaký to máte klobouk...“

„Jaký?“

Mluví se mnou káravým tónem. Proč bych neměl mít tenhle klobouk? On si myslí, že elegance spočívá v něčem tak malicherném. Domovnická lóže; věčně prázdná; divný dům. Půjde Chavainne aspoň kousek se mnou? zásadně chodí nejkratší cestou; a vůbec je

nudný. Už jsme na ulici; přede dveřmi vůz. Slunce vrhá ohnivé záblesky na průčelí domů; před námi věž Saint-Jacques; jdeme k náměstí Châtelet.

„A co to vaše vzplanutí?“

Ptá se mě; řeknu mu:

„Pořád stejně.“

Kráčíme vedle sebe.

„Jdete od ní?“

„Ano, byl jsem u ní. Celé dvě hodiny jsme si povídali, zpívali, hráli na klavír. Řekla mi, abych pro ni přišel večer po divadle.“

„Ach!“

A jak půvabně!

„A vy, co vy děláte?“

„Já? Nic.“

Ticho. Kouzelná dívka! jak ji zlobilo, že se jí kuplet ne a nedařil; a zatím já jsem nehrál správně v taktu a nepřiznal jsem to; musím večer dávat víc pozor, budeme-li zase hrát.

„Víte, teď vystupuje jenom docela na začátku. Budu ji čekat po deváté v divadle Nouveautés; někam si spolu vyjedeme; nejspíš do Bois de Boulogne; je tak hezky. Pak ji zavezu domů.“

„A pokusíte se zůstat u ní?“

„Ne.“

Chraň bože! Cožpak Chavainne nikdy nepochopí mé city?

„Vy jste divný,“ říká mi, „s tím vašim platonismem.“

Divný... s platonismem...

„Ano, příteli, takto já chápu věci; mám větší potěšení, než kdybych jednal tak, jak jednají druzí.“

„Ale drahý příteli, vy si neuvědomujete, s jakou ženou jednáte.“

„Se slečnou od divadla; ovšem; a tím spíš mě těší, že jednáme, jak jednáme.“

„Doufáte, že ji dojmete?“

Posmívá se; je nesnesitelný. Asi ne, to právě se od ní asi nedá čekat. Ale co kdyby... Ulice Rivoli; přejdeme; pozor na vozy; to je dnes večer lidí! šest hodin, v té době je vždycky nával, v téhle čtvrti zvlášť; zvonek tramvaje; pozor.

„Na pravé straně je trochu málo lidí,“ říkám.

Jdeme pořád po chodníku, těsně vedle sebe. Chavainne:

„Ale to vaše potěšení nevyvází to, co vás stojí. Za ty tři měsíce, co tu dámu znáte...“

„Tři měsíce k ní chodím; ale víte dobře, že už ji znám přes čtyři měsíce.“

„Budiž. Tedy už čtyři měsíce se marně snažíte přijít na mizinu.“

„Drahý Luciene, neposmívejte se.“

„Ještě jste s ní nepromluvil jediné slovo a už jí posíláte po její pokojské pět set franků.“

Pět set franků? ne, tři sta. Ale ano, Chavainnovi jsem řekl pět set.

„Jestli si myslíte,“ pokračuje, „že vaše štedrost probudí v dámě od divadla podobně ušlechtilé city... Změňte taktiku, příteli, nebo spláčete nad výdělkem.“

Jeho vypočítavost se mi hnusí. Dovede vůbec připustit, že nedostávám a neberu nic jen proto, že sám nechci? Neměl jsem mu nic říkat. Ale já mu to vrátím.

„A mně je zase tohle bláznovství milejší, než se bezhlavě ženit s prvním děvčetem kvůli jedné noci.“

Tak, to se týká tebe. Docela oněměl. Výtečný přítel, Lucien Chavainne, to ano, ale tak omezený ve věcech citu. Milovat; a uctívat svou lásku, vážit si své lásky, milovat svou lásku. Při chůzi je teplo; rozepnu si plášť; dnes večer na vycházku s Léou si nevezmu žaket; redingot se hodí líp; taky si mohu vzít lepší klobouk; Chavainne má vlastně pravdu; jsem vážně hlupák! k redingotu přece nemohu mít tenhle klobouk! Léa se skoro nikdy nezmiňuje o tom, co nosím; ale jistě si toho všímá. Chavainne:

„Jdu večer do Théâtre-Français.“

„Co hraje?“

„Ruy Blase.“

„Vy na to jdete?“

„Proč ne?“

Neodpovím. Cožpak se v roce 1887 chodí na Ruy Blase? On:

„Nikdy jsem tu hru neviděl a jsem na ni velice zvědav.“

„Jste starý romantik!“

„Vy říkáte mně, že jsem romantik?“

„Ovšem.“

„Neznám většího romantika, než jste vy. Jen si vezměte tu vaši lásku... Protože jste byl jednou v Nouveautés, už nevím na čem...“

Byla tehdy tak hezká!

„A pak jste si celou zimu jenom rozpaloval mozek; a teď děláte samé nesmysly. Vážně... jen si vzpomeňte, když jsme vycházeli z divadla, já sám jsem vám přece našel na plakátě a řekl jméno té dámy... V tu chvíli jste zahořel; dnes je z toho platonická láska.“

Potkáváme elegantního pána s růží v knoflíkové dírci; večer musím mít také květinu; měl bych také nějakou přinést Lée. Dobrá, příběh mé lásky je zvláštní; no a co, já jsem rád. Ulice, ulice de Marengo; obchodní domy Louvre; hustá řada vozů. Chavainne: „Jdu s vámi jen k Palais Royal.“

Ten protiva mě jako obvykle nechá v půli cesty! Jsme v podloubí; u obchodních domů; v davu. Co kdybychom šli po ulici? Moc vozů. Tady jsme v tlačení; co se dá dělat. Žena před námi; vysoká, štíhlá; ach, ten ztepilý vzrůst, prudká vůně a zářivě rezavé vlasy! chtěl bych jí vidět do tváře, musí být hezká.

„Pojďte se mnou večer do divadla...“ to mi říká Chavainne... „Půjdem se pak na hodinku jen tak někam projít.“

„Říkal jsem vám přece, že mám schůzku.“

Rusovláška se zastavuje před výlohou; výrazný rezavý typ, ano; vypadá velice čile; oči černě nalíčené; na krku bílý šál na uzlu; dívá se směrem k nám; pohlédla na mne; pěkné vyzývavé oči! Jsme u ní. Nádherná dívka.

„Jdeme moc rychle.“

„Nevadí, že máte schůzku; protože jste odhodlán, že se u slečny d'Arsayové nezdržíte, můžete ještě stihnout poslední jednání nebo počkat u východu nebo někde jinde, a můžeme jít na noční procházku.“

Posmívá se mi?

„Budete mi vypravovat, co jste říkal slečně d'Arsayové.“

A vlastně proč ne, až potom půjdu od ní?

„Nehodí se vám to? Co tedy děláte, když opustíte svou přítelkyni?“

„Skutečně nejste moc chytrý.“

Mlčíme; myslím, že se usmívá; pitomost! Náměstí u Palais Royal. A kde je rusovláška? Zmizela; to mě mrzí! Už ji nevidím. Chavainne:

„Hledáte něco?“

„Nic.“

Zmizela. Všechno kvůli tomuhle pánovi. On:

„Jdu až k Théâtre-Français; chci se podívat, kdy je začátek.“

Zase to jeho divadlo. Tak pojďme. Přece jen bych mu, než se rozejdeme, rád vypravoval o svém dnešním dni; salónek lehce ztemnělý žlutými závěsy; Léa, nesmírně milá; měla světlý saténový župánek; v širokých hedvábných záhybech její jemná, pružná postava; a velký bílý límec, který trochu poodkrýval růžové hrdlo; když mi šla vstříc, usmívala se; a na ramena jí kolem průsvitné tváře padaly v zlatých pramenech rozpuštěné vlasy; je docela mladičká, má milá, a tak hezounká; devatenáct let, možná dvacet; sama říká osmnáct; vzácné stvoření. Dlouhé nehybné průčelí Palais Royal, jdeme kolem Palais Royal. Podala mi ruku; já jsem ji políbil na čelo; velice cudně; sklonila se mi k rameni a chvíli jsme zůstali bez hnutí; skrze satén jsem cítil v rukou slabounké teplo. Mám ji tak rád, děvenku! A těch lidí, co tady chodí, sem a tam, co chodí, ach, a nic nevědí o mých radostech; těch lhostejných, neúčastných lidí, kteří chodí kolem mne!

„Tady je plakát...“ To mluví Chavainne... „Začátek je v osm. Tak určitě nepřijdete?“

„Ne, určitě.“

„Tak na shledanou; musím domů.“

„Na shledanou. Příjemnou zábavu.“

Výtečný přítel... Dobrou chuť, pánové... Líbit se jí a být jejím milencem... Bože, viděl jsem anděla...

On:

„Vy také se bavte dobře a nedělejte hlouposti.“

„Bez starosti.“

„Řeknete mi pak, co jste dělal.“

„Ano. Na shledanou.“

Stisk ruky. Otáčí se. Na shledanou! Půjdu po avenue de l'Opéra; navečeřím se v kavárně na rohu avenue a ulice des Petits-Champs; stačím se ještě vrátit domů před devátou. Pošta. Měl bych už napsat rodičům; dlouho jsem nepsal; napíšu zítra; zítra mám přednášku na právech; neměl bych ji vynechat, stejně tam chodím jen na tři přednášky. Lucien Chavainne jde večer do Théâtre-Français. Ano, je to hodný hoch; není to s ním lehké, ale dá se s ním vyjít, je s ním řeč; má pochopení; je vkusný a elegantní; a skutečný přítel; člověk se s ním rád vidí; příště mu řeknu všechny důvody svého chování; škoda že jsem mu dost nevyložil své dnešní odpoledne; snad aspoň vytušil všechny půvab, který je v mé lásce; ale on má o těchto věcech tak jednoznačné představy! Láska, která se spokojí přátelstvím; žena, tolik milovaná a uctívaná! Od našeho prvního a jediného objetí už uplynuly dva měsíce; ne, to bylo koncem, ne, v polovině února. V ulici se rozsvěcují plynové lampy; přichází večer. Jaká bude, až se k ní vrátím? Určitě v dlouhém modrém kašmíru, se splývajícím pletencem vlasů; tak vypadá docela jako nevinná holčička; jsou večery, kdy bývá tak veselá, samý smích; jednou měla černé šaty a byla tak komicky vznešená; jindy

zase svěží a s vlasy hladkými, zrůžovělá, zrovna po koupeli. Měl bych se o ni líp postarat. Matka mi jistě dá k velikonocům nějaké peníze; všechno se urovná. Roh ulice des Petits-Champs; kavárna, už se svítí; ale všechny obchody v ulici už svítí; večer přichází rychle! „Kavárna-restaurace Oriental.“ Naproti je Duvalova jídelna; co kdybych šel tam, abych ušetřil; ale kavárna je lepší a rozdíl cen není tak veliký; v jídelně to sice taky ujde, je to o něco horší, ale ujde to; ale co, dopřeju si kavárenský přepych. Světla uvnitř, rudé a zlaté odlesky; potemnělá ulice; zamžená skla. „Večeře za tři franky... pivo třicet centimů.“ Léa by tady nikdy nevečeřela. Jdu tam. Musím si trochu nakroutit knír. Tak.